

Föreningen
LÄCKÖ VÄNNER

Box 2256, 531 02 Lidköping
www.lackovanner.se

Nyhetsbrev

Maj 2013

2 maj 2013 – Historisk dag på Läckö

Sex år och 50 miljoner kronor behöves för att färdigställa Kronprinsessan Victorias 30-års present från Västra Götaland.

Kronprinsessan Victoria tackar, inviger och sätter slutspiken.

Kronprinsessparet följs ut till Victoriahuset av VD Magnus Lönnroth.

Robert och Maria Wells framför bl. annat Anitras dans boggie.

Producenten och projektledaren Katarina Gnosselius tackar Martin Hellström, Daniel Karlsson, Jens Malmkvist och Josefin Andersson för smakprov från årets opera.

Mattias Klum talar om vikten att värna natur och kultur.

Lidköpings musikkår med drifflickor

Stora Baltiska resan

18-31 augusti 2014

Det preliminära programmet för 2014-års långresa till Baltikum är klart. Kopplingarna till Läckö och De la Gardies verksamhet är många. Sverige hade stora intressen i dessa områden under mycket lång tid.

Resan startar med sedvanlig upphämtning i Skaraborg för färd till Karlskrona och båt till Gdansk, med alla sina minnen. Vi besöker sedan Tyska ordens Marienburg, vidare mot Tannenberg och Wolfschanze, Hitlers högkvarter på östfronten. Vi fortsätter mot Lilla Ryssland – Kaliningrad/Königsberg, Ostpreussens centrum och Emanuel Kants stad. Därefter till Litauen med Kuriska näset, Kaunas och Vilnius. Sedan mot Lettland med Rundale, Jurmala – 30-talets Mallorca – och Riga med jugend och operaföreställning. Tartu/Dorpat väntar i Estland samt Narva och Tallinn innan vi tar båten mot Stockholm för hemfärd och vidare bussresa mot Skaraborg. Priset ligger på ungefär 24 000 kr inkl. buss, inträden, guider etc. samt alla måltider utom en lunch och två middagar dvs nästan allt för en resa på 14 dagar. Researrangör blir välkända PELLE MOHLIN TRAVEL AB (Gränsfästen, Nordkalotten, Malta, Italien) och expertguide blir Einar Lyth (Gränsfästen, Malta). Vi har samma buss under hela resan. Bekvämt och bra.

Det är redan många som bokat sig till resan, men det finns några platser kvar. Vill du veta mer hör du av dig till Håkan Ridal, e-post h.ridal@telia.com eller tel 0501-18526, 070 -5414849.

I detta utskick bifogas:
Medlemskort/påminnelse
Informationsbroschyr
"Sommaren på Läckö"
Kallelse till årsmöte

Hjälpredor behövs på slottet!

Har du tid över för ett uppdrag någon dag i sommar. På slottet finns alltid mycket att göra. Med många besökare från olika delar av världen behövs "ambassadörer" att hjälpa besökare till rätta och berätta om vår vackra trakt.. Slottet är öppet till och med 30 september.

Ring Ingela Larsson på tel. 0510-48 46 63 om Du har möjlighet att hjälpa till några timmar.

Om årsmötet 2013

Som ni har märkt ändrar vi på rutinerna i år. Sommarinvigningen skedde i samband med att Naturum Vänerskärsgården – Victoriahuset öppnades av kronprinsessparet den 2 maj. Styrelsen bedömde i samråd med stiftelsen att det blev omöjligt att samtidigt ha årsmöte.

Årsmötet blir lördagen den 1 juni kl. 11.00 i hörsalen i Naturum – Victoriahuset. Se bifogad kallelse! Förutom årsmöte blir det information om slottet och dess verksamheter av Magnus Lönnroth och en särskild visning av utställningarna i huset av forskare samt lite annat. Efteråt blir det möjligt att äta lunch eller inta kaffe med dopp i den nya restaurangen "Hvita Hjorten".

Följ med Läckö Vänner på hjulångarfärd!

Låt dig imponeras av ångmaskinens tysta och långsamma rörelse som driver hjulångaren Eric Nordevall, ett av Sveriges första maskindrivna fartyg. Det byggdes 1836 för att trafikera den då nyligen öppnade Göta Kanal. Efter 20 år sjönk fartyget i Vättern. 1980 hittades vraket och då startade ett projekt med vår hedersmedlem Birger Bäckström som ordförande. Målet var att bygga en replika vid Forsviks varv. Hjulångaren **Eric Nordevall II** sjösattes 2009 och gjorde sin jungfruresa 2011 till Stockholm, där den döptes av Kronprinsessan Victoria.

Läckö Vänner har chartrat hela hjulångaren **lördagen den 21 september**. Avgång från Forsvik till Spårön klockan 11.00. Vi beräknar vara tillbaka i Forsvik efter cirka två timmar. Efter lunch blir det besök och guddad tur på Forsvik Industriminne. Munkar från Vadstena tog över Forsviks gård 1410. Fram till i mitten på 1800-talet bestod produktionen av järn, plank och mjöl. Under 15- och 1600-talen byggdes ett järnimperium upp av Anton von Boij. I mitten på 1800-talet gjorde industrialismen sitt inträde i Sverige och runt 1860 byggdes en verkstadsindustri upp i Forsvik. Idag är Forsviks Bruk ett levande industriminne

Pris per person inklusive båtfärd med kaffe och fralla ombord, enkel lunch och guidning på Forsviks Industriminne ca 600 kr. Exakt belopp kommer i nästa Medlemsblad. Anmäl till Bodil Warolin helst per mail warolin.b@telia.com eller 070-8523335. Anmälan är bindande.

Läckö vänners stockholmsresa

Den första helgen med riktigt vårväder åkte drygt 50 läckövännar till Stockholm för en intensiv och lärorik resa.

Som medresenär blev jag helt fylld av intryck och kunskap men det underliga är att det är de mer udda sakerna som fastnar. Sådant som inte står i guideböckerna eller på nätet.

Under uppresan berättade vår ordförande bland annat om sitt uppdrag som överhovpredikant. Vi fick veta att de flesta tv-sända gudstjänsterna numer är inspelade och Lars-Göran medverkade bland annat i en nyårs-gudstjänst med predikan för något år sedan. Han kände viss oro för att något kunde hända i världen som gjorde att predikan när den skulle sändas inte höll måttet. Men det tyckte inte TV var ett problem för samma sändning har visats åtminstone tre år i rad!

På myntkabinettet lärde vi oss bland annat att det sällan lönar sig att gräva ner sina skatter. Det fanns många exempel på detta när de för fienden och ibland för skattefogden gömda skatterna dök upp först flera hundra år efter att de grävts ned. Detta till glädje enbart för staten och sedan oss museibesökare. Inte heller har olika försök att förfälska pengar gett något större utdelning var en erfarenhet vi tog med oss.

I de slott vi besökte fick vi veta att det ansågs mycket ståndsmässigt att ha en parad-sångkammare. Inspirationen kom från det franska hovet och kung Ludvig den XIV. Även på Tessinska palatset fanns en sådan men den har bara använts en enda natt. Det var när tidigare landshövdingen Ulf Adelson och hans hustrun en dag tog med sig varsin tärtsång och sov över där.

I Tessinska palatsets trädgård lät landshövding Chris Heister i sin frånvaro bjuda på champagne och snittar.

En verklig överraskning på Tessinska palatset var minglet i den vackra trädgården.

Under söndagens visning på Kungliga slottet så imponerade mest Rikssalen där fram

för allt den 50 kilo tunga silvertronen glänste. Tronen är en gåva från Magnus Gabriel De la Gardie till drottning Kristina. Guiden berättade att det fanns en liten misstanke om att han hade vissa avsikter med gåvan, troligen ville han gärna ha fått drottningen till gemål. Det hade varit ett kap.

Silvertronen i Rikssalen på slottet.

I Rikssalen hade kronprinsessan Victoria och prins Daniel haft sin bröllopsmiddag. För att det inte skulle bli alltför bullrigt när gästerna kom i form så var det översållat med blomsteruppsatser längs väggarna. Ett stort antal blommor hade kommit från kronprinsens hertigdöme Västergötland.

Vi var också med på gudstjänsten i Slottskyrkan. En barnkör sjöng glada sånger, och några av barnen gjorde dessutom soloframträdanden till synes helt oberörda av den stora församlingen.

Som avslutning på resan fick vi, förutom en god lunch, en intressant berättelse om Tyresö Slott på Södertörn. Framförallt lyssnade vi på berättelsen om hur driftigt Maria Sofia De la Gardie (syster till Magnus Gabriel) utvecklade näringen och verksamheten på slottet under andra hälften av 1600-talet. Enligt vår guide fixade hon denna vd-uppgift tack vare att hon, när hon blivit änka, aldrig gifte om sig utan kunde reda sig själv.

Den man som framförallt präglade fortsatt byggnation på slottet och vars hem vi nu kunde se var markis Claes Lagergren. Han var kabinettskammarherre hos ett antal påvar i Rom. Han var alltså katolik och varmt troende.

Bodil Warolin

Fortsättning från första sidan.

Ordföranden i Stiftelsen Läckö Slott, Göte Bernhardsson berättade i korta ordalag om arbetet bakom Naturum Vänerskärsgård - Victoriahuset. Därefter framförde Magnus Johansson på trumpet och Marcos Übeda på piano Nessun Dorma av Puccini så ljuvligt att publiken glömde de kyliga vindarna. Så följde smakprov från årets opera "En Midsommarnattsdröm" tonsatt av Benjamin Britten, som skulle fyllt 100 år i år, framfört av mezzosopranen Josefin Andersson, counterntenor Daniel Karlsson och basen Jens Malmkvist. I sommar ges 13 föreställningar med premiär den 13:e juli, sista föreställningen är den 3:e augusti.

Näste talare, Mattias Klum, som var glad att få prata efter att ha suttit tyst i olika gömslen i långa perioder, menade att Läckö Slott är porten mot historien och det nya naturumet blir porten mot framtiden. Hans natur- och kulturbilder kan ses i sommar på andra och fjärde våningarna på slottet från den 8 juni. Avslutade på borggården gjorde Robert Wells och the Vocalistsmed en hommage till Charlie Norman och Alice Babs.

Efter en kort promenad i det soliga vädret till naturum fick Hertigparet, med en **180 kg tung kalkstensplatta, täcka över** en förseglad tidskapsel som gjöts fast i golvet. Därefter fick Prins Daniel slå i en handsmidd spik i en vertikal ribba och Kronprinsessan slog med den äran i den allra sista spiken i bygget. Innan dess förklarade hon att det varit en lång process från ritning till färdigställande men välbehövlig för resultatet blev magnifikt. Besök Naturum Vänerskärsgården - Victoriahuset som nu är öppet dagligen fram till jul!

Stiftelsen Läckö Slott och
Föreningen Läckö Vänner
www.lackoslott.se

Box 2256

531 02 Lidköping

Tel 0510-48 46 60

Föreningens bankgiro 5749-1474

Läckö Vänners ordförande

Lars-Göran Lönnermark

Malmgatan 5, 532 31 Skara

Tel 0511-182 36

elg.lonnermark@swipnet.se

Sekreterare

Håkan Ridal

Tel 0501-185 26 h.ridal@telia.com

Skattmästare

Ingrid Johnsson

ingrid.johnsson@kallandso.nu

Resor

Britmari Brax britmari@brax.nu

Bodil Warolin warolin.b@telia.com

Redaktör

Ulla-Märta Tall um.tall@telia.com

AVGIFTER

Årsmedlem 200:-/medlem och år

Guldmedlem 2.000:-/medlem och 10 år

Företagsmedlem 2.000:-/företag och år

FÖR MEDLEMMAR

Genom medlemskapet ger du värdefullt stöd till slottets verksamheter förutom att du får:

Gratis entré till slottet & trädgården.

- Inbjudan till sommarinvigningen.
- Specialpris till Opera och musik.
- 50% rabatt på boken Greve Magnus Kök och Hushåll på Läckö.
- 20 % rabatt på alla varor i slottsbutiken.
- Medlemsaktiviteter vår och höst.
- 50 % rabatt på entrén till Gunnebo Slott
- 50 % rabatt på entrén till Nääs Slott.
- För företag 10 fribiljetter till Slottet.
- För företag specialvisningar med mera.

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

Läckövän – för perspektivens skull

"Perspektiv" är ett naturligt begrepp för den historiskt intresserade. Frågor som: "Hur förhöll det sig egentligen?" "Vilka var de yttre förutsättningarna för besluten man valde att fatta?" Perspektiv har att göra med att kunna sätta in företeelser och tänkesätt i ett sammanhang, och det sammanhanget kan i vissa avseenden väsentligt skilja sig från det vi själva står i och i andra avseenden på ett överraskande sätt visa sig vara nära besläktat.

Ordet "perspektiv" kommer av latinets perspicere, "att se igenom", "att se tydligt". Läckö kan ge upphov till utblickar åt många olika håll och inblickar i flera olika historiska skeden av vårt lands historia, utifrån att ha varit platsen för ett vikingatidsfäste och senare en biskopsborg för att övergå till att bli ett av stormaktstidens slott.

Studier av dessa epoker för oss kanske allra först i kontakt med människans strävan efter makt och inflytande, rikedom och ära, och därmed också med fruktan att förlora allt detta och åtgärder för att skydda sig mot yttre fiender. Men ju närmare vi kommer den tidens människor möter vi dem med sina individuella särdrag och även deras strävan att efter sin tids förutsättningar åstadkomma det som är gott och rättfärdigt.

"Trompe lœil", skenperspektiv, fick vi göra bekantskap med under Läckö Vänners besök i Tessinska palatset i samband med vår utfärd till Stockholm i april. Den inre trädgårdens pelargång skulle för ögat te sig längre och ståtligare än vad den i själva verket var, en finesse i tiden.

Jag vågar säga att vi i vissa avseenden anlägger skenperspektiv på vår egen tid i förhållande till tidigare generationers. Inte så att "det var bättre förr", men så att vi inte genomskådar det som sker nära oss och våra egna mycket mänskliga motiv, samtidigt som vi är snara att döma människor före oss och deras gärningar. Ett historiskt sinne kan vara till hjälp när vi tar ut kompassriktningen i vår egen tid.

Invigningen av "Victoriahuset", Läckös Naturum, vidgar också perspektivet med fysisk utblick över Vänern och inblick i dess historia från istiden till våra dagar och inte minst i det för blotta ögat oätkomliga rika liv som vårt inlandshav rymmer. Vi kan som Läckö Vänner vara stolta över att förknippas med detta besökscentrum, och jag är säker på att vi själva kommer att berikas av besök där, för ständigt förnyade perspektiv.

Lars-Göran Lönnermark

Båttur till Lurö

Precis mitt i Vänern ligger Lurö. Det strategiska läget har gjort att Lurö under århundraden varit rastplats för resande av olika slag. Under medeltiden gick en viktig led här från Källandsö via Lurö och Värmlandsnäs till Olovs den helige grav i Nidaros (Trondheim). Vid kyrkan på Lurö erbjöds pilgrimerna mat och härbärge över natten. Senare kom leden över Lurö att betraktas som allmän sjöväg vilket ledde till att det vid slutet av 1700-talet inrättades ett gästgiveri. Traditionellt har Luröborna livnärt sig på jordbruk och fiske. Som mest var det fem gårdar som brukade jorden på här. Lurö och den omgivande skärgården är numer naturreservat. Flera vandringsleder gör det lätt att ta sig runt på ön till fots. Gästhärbärgat Luringen på ön erbjuder logi. Mat kan man laga i vandrarhemmets gemensamhetskök eller njuta av menyn på Skärgårdskrogen Stormköket. Till Lurö kommer man med egen båt eller med turbåt från Ekenäs på Värmlandsnäs och två turer från Läckö, nämligen den 29 juli och 3 augusti.

Stort tack till Thunbolaget som bekostat detta utskick av Läckö Vänners Medlemsblad!

THUNBOLAGET
— ERIK THUN AB (publ) —